

הצנזורה

התאבון גובר עם האכילה

(ראה סדר)

"אלוהים אדירים!" קראה האנגליה הזקנה, בראותה את הנמרים מוכים בשוטו של ה"מאלף". "הרי זה צער בעלי חיים!"

"פגיעה בכבוד הכנסה-האקאולית!" זעק החשמן של ירושלים, למראה האופירה ה"יהודיה אשר הוצגה בבירת פלשתינה (א"י) על ידי האופירה הישראלית.

האנגליה הזקנה והחשמן פנו אל ראשי המנט, דרשו כי יושם קץ להתעללות בחיות וברגשות. המחוקק המנדטורי העתיק, רוד התאמה לרשימת המקום והרגע, את פקודת בקורת הסרטים והמחזות הבריטית, הכניסה לספר חוקי הארץ. הובר אירע לפני כן

שלושים שנה. היום לאחר מלחמת-עולם ומלחמת העצמאות נשאר החוק המיושן בתקפו. הצנזורה, כי מרת, עונדה מכ

נעורו כמה מפיצים לחיים, החלו וזעקים חמס, הגם שלא בקול רם*.

הועקת לא הועילו. כשנים האחרונות נאסרו בישראל כמה וכמה סרטים ממדרגה ראשונה, בגלל סיבות לא ברורות. אך כפי הנראה היו אלה סיבות אמנותיות או מוסריות. אש אינו יודע דבר על רמת המוסרית של חברי הצנזורה, אבל הכשרתם האמנותית (פרט לזו של אחד: גרשון חנוך, סופר ועורך) אינה מספקת עד כדי נקיטת עמדה לגבי יצירות אמנות.

אלו סרטים אוסרת הצנזורה, ומדוע?

לא להדשים. ראשית, חוששת הצנזורה מפני סיכונים בינלאומיים, מבכרת לא להרשות סרטים אנטי-מערביים או אנטי-מזרחיים. אולם למעשה נאסרו רק סרטים (או מחזות) שבהם ההכחה חריפה במיוחד.

כן טוענת הצנזורה שהיא פוסלת סרטים פורנוגרפיים. כל ערש נהשבת בעיני ה"צנזורים לפורנוגרפיה".

כרות תעמוזה של "רחוב הנהר" 99 הכל בסדר, אם הפושע בא על עונשו

שידכפיה על הרוב מצד קבוצות לחץ קטנות אבל חזקות.

מכתפו של צבוע. בעת השלטון הבריטי היתה הצנזורה בארץ ישראל מתונה ביותר, החריה, למעשה, הצגת כל סרט ומחזה פרט אלא אשר פגעו, לדעתה, ברגשות ה"דתיים של התושבים, למשל: עבדו הארור, סרתולדות עבדול האמיד, חאליף המאמינים ושלטון תורכיה; חגיגת הנבורה, סרטו של במאי צרפתי יהודי זאק פיידר בו נראה כומר קאתולי שטוף יזמה. אניה טוערה מחוה מאת שלומית בתדורי המתאר את ההעפלה. אולם למעשה לא היה כל קושי בהצגת מחזות כאלה גם ללא רישון; האנגלים ידעו להעלים עין.

לא כן היהודים.

התוצאה: מספר גדול והולך של סרטים ומחזות האסורים להצגה בישראל, מספר גדול שבעתיים של סרטים שמספרי הצנזורה קצו בהם באכזריות, התמרמרות גוברת והולכת נגד שומרי המוסר הצבורי שאיש לא חבר בהם לתפקיד זה, נאחזים בחוק מנדטורי רופף ובהשגות הוליבוודיות, נוהגים בשרירות, כשתון עצמי מופרז וחוסר הכחנה אופייניים לצנזורים בכל התקופות.

רק לאחר שנאסר הסרט קסדת הזהב, אחד המשוכחים שבסרטי צרפת בשנים האחרונות

למשל סרטי פשע מותרים, לרוב בי הצגה, כל עוד הפושע בא על עונשו, לפי המימרה "סוף גנב לתליה". הצנזורה התנגד חדשים רבים להצגת הסרט בדם כחול, אחרי שהרוצה אינו נתפש כסופר. בקושי רב שוכנעו נגדו וטורחוסרתא כי הסרט אינו אלא סאטירה, התיירו את הצגתו.

אתנוגרפאי כה מיוחד במינו, יש להקפיד שלא להציג סרטים העלולים להזיק לתושבים שבאר מקרוב.

במלים אחרות: בגלל ריבוי האזרחים שיצריהם עשויים להתלקח על נקלה, יש להקפיד שלא להציג סרטים העלולים לגרום למעשי אונס.

במדינה שבה הנוסע עלול לשבת באוטובוס על יד אשה החולצת את שדה לתינוק, הש"קפה כזאת היא מנוחכת, שלא להזכיר שהיא גם אנטישמית, מעמידה את העולה החדש, שלא בצדק, על רמה מוסרית נמוכה מזו של הותיק.

עילה אחרת לקיצוצים בסרטים מוצא הצנזורה בגרשות הדתיים של התושבים. רגשות, כמו מוסר, הם דבר מאד מופשט והצנזורה פ סח לעתים על שתי הסעיפים, בין קבוצת לחץ אחת לשנייה, עד שהוא מחליט אם ל"התיר סרט שבו נשמע נאום פרוישועי ושי נכתב, מן הסתם, על ידי יהודי מהוליביוד, לא מנצרת) או לאוסרו. הסיבה הרשמית ל"איסור: מניעת שמר בין העולים החדשים. הסיבה ללא כזב: לא להרגיז את השותפים שותריהם בקואליציה.

הצנזורה לא שוכנעת לאחר שהצנזורה זכתה לבזיונות רבים מצד העתונות בשל ה"פוריטאניות המופרות שלה, החלה לשים את ידה על סרטי פשע. מעודדת על ידי מכתבים של אזרחים ממורמרים, אסרה מספר סרטים כאלה, שהאחרון בהם היה רחוב הנהר 99, המבוסס על אחת מיצירותיו של אמן דמים ומתח מיקי ספליין (העולם הזה 904).

בזמנים אחרים היה מפיץ הסרט שומר את דבר האיסור בסוד, כמנסה, מסרב אף למסור תמונה ממנו לפרסום. לא כן עתה, כאשר הצנזורה שתאבונה גובר והולך עם האכילה מנסה לגייס את תמיכת הכנסת, לזכות בסמך כויות נוספות.

עתה, במאוחר מדי, התגברו המפיצים על פחדם, אבל טרם החליטו לצאת, ביחד עם הסופרים ואנשי התיאטרון, להתקפת-מחץ שתחטל את קבוצת הלא-מומחים היושבת בחדר קטן בבנין משרד הפנים בירושלים, מכתובה לאורחי ישראל מה מותר ומה אסור להם לראות על הבמה ועל בד הקולנוע.

סרטים

אלוהים, אחות ואגרוף

מאות האנשים ששילמו עשר לירות ויותר כדי לקבל הומנה להצגה המיוחדת של **חופי הכרך** בארמון-דוד בתל-אביב, שנערכה על-ידי הקנדית הפעלתנית בטי (הדינאמו האדום) דובינר למען קרבת שיתוק-הילדים הבינו מדוע נבחר דווקא סרט זה למטרה זו. כי סרטו הגדול ביותר של מארלו בראנו הוא קוליקורא להגנה על החלשים והמקורי פחיס, נרדפי הגורל.

נמל ניו-יורק האדיר היה (ונשאר) שערויה אדירה. השלטון המעשי הוא בידי אנשי ה"אגרוף, שהשתלטו על האיגוד המקצועי של הסוברים, מנהלים גניבות עצומות בנמל, סוטים מן הפועלים חלק משכרם, מגינים על עצמם באמצעות רצח. מדי פעם הואר המצב על-ידי חקירות פומביות של השלטונות. אולם שום דבר לא הועיל: הגאנגסטרים, הנעזרים על-ידי פוליטיקאים שכירים, הצליחו עד כה למנוע כל חזירה של איגוד מקצועי אחר, טהור יותר.

שובר לב בתולדות. כמו בחשמלית הקרויה תשוקה משחק בראנדו פועל מטומי טים-למחצה וגסירות. הוא כלי-שרת עיוור כי ידי הגאנגסטרים, עוזר לרצוח את חברו שי התכונן להלשין על אנשי-האגרוף. אולם אפילו במוחו האטום מתגבר הטוב על הרע, בעזרת זוג אגרופים, כומר חסר-פחד וצעירה שובת-לכת, אחותו של הנרצח.

חופי הכרך מתאר את המצב העגום ליד רציף אחד בנמל הגדול. אין הוא חס מ"לחאר את השלילה. אם הוא בסופו של דבר שרה-תעמולה אמריקאי כביד-השפעה, הרי זה הודות ללקח: בעזרת אומץ-לב ושימוש בזכויות-האזרח יכולים גם המדוכאים למגר במשטר דמוקרטי את שלטון הרצח, לפחות בסרט.

המפיק, המתאר ללא רחמנות את פחדנותו של הממון המלך את ידי עושיקו וקם נגד גואליו, תורם לחחית הסרט לא פחות מאשר בראנדו, השובר לב בתולדות בסרט ובקהל. הוא עולה על גארי קופר בבצורה יום, הגיע כפי הנראה, לרמה העליונה אליו יכול לספס שחקן הוליבוודי.

הצנזורה רגישה מאד לשדיים וכל תמונה בה נראות שדיים חשופות הריהו גזרון מן ה"סרט. מאחר שאינו רוצה להחשב לואנדאל הגוור מבלי התחשבות, הוא נוהג להסתכן ולראות את הקטעים ה"פורנוגרפיים" פעמים אחדות עד שהוא מחליט איזה שדיים לקצץ ואיזה לא לקצץ. לרוב הוא מקצץ את ה"שדיים שאינם (לדעתו) חשובים לעלילה", מתיר את הצגת אלו החשובים לעלילה". בסרטים כמו לוקרציה בורג'יה ורספוטין נעשו, אפוא, קיצוצים נמרצים, אבל בכמה תמונות קצרות נותרו פה ושם שדיים חשויים. לעתים מסתכל הצנזור מספר לא מבוטל של פעמים בקטע כעין זה עד שהוא מחליט באיזו דרך לקצץ.

מדוע מקפיד הצנזור על הוצאת תמונות עירום מן הסרטים?

טוען הוא: במדינה כישראל, שמבנה ה"ר

בעת שידור ויכוח על הצנזורה הפליא בא כוח מוסק, שמחה גרינוואלד, להחניף ל"צנזורה. ואין פלא: סרטו הגלימה הותר בהצגה אך לאחר חדשים של שתדלנות. גריני וואלד, המכיר את מקצועו, עשה לטובתו הוא בהעמידו פנים מחייכות.

העולם הזה
חופי הכרך
הגבעה

ארבעה עשר - מי יודע?

ארבעה עשר כל בר-שתיה יודע - הלא הם "יין הנשיא", ברנדי "אקסטרה פיין", וורמוט "זכרון", סוטרן, אדום עתיק, כרמל הוק, שטו מונטן, פומרד, פומרד, וינדזור, וודקה ראשון, פורט, אליקנט ישן ואחרון אחר רון - אחד הליקרים המעודנים של "כרמל מזרחי" - לקינוח סעודת ליל הסדר.

עטים

גלובוס

עם. דיו הפלאי 2 DW

רכות נשיתי
כזו כחרתי

כנסת

בחירת העם

ניקי פלאהמקלון
הופך גזול לנקיון

כשר למסח

תוצרת נקה. המפיצים "אקא".

אויבי הנוער

רפוי מחלות המין
מאת ה"ר מרדכי זידמן